

ZALAI KÖZLÖNY.

A nagy-kanizsai „Ipar-Testület,” „a nagy-kanizsai Takarékpénztár részvény-társaság,” „Kotori takarékpénztár

részvény-társaság,” „nagy-kanizsai és a galamboki önkéntes tűzoltó egyesület,” „a nagy-kanizsai kisdenevelő egyesület,” „a nagy-kanizsai tanítói járáskör,” „a nagy-kanizsai keresztény jótékony nőegylet,” „a nagy-kanizsai izr. jótékony nőegylet,” „szegények tápintézete,” „a katonai hadastyán egyesület,” „a soproni kereskedelmi iparkamara,” nagy-kanizsai külválasztmányának hivatalos lapja.

HETENKINT EGYSZER, SZOMBATON MEGJELENŐ VEGETES TARTALMU HETILAP.

Panem, — circenses non!

(Az Allandó színház.)

Nagykanizsa, 1901. máj. 17.

(Ms. Bg.) Pelyhedző állu ifjakra szokták mondani: megvan a bajusza helye. Nekünk is megvan már a helyünk a színházhoz, jobban mondva egypár viskó, a melynek romjaiból majdan a „diszes” muszateplom fog életere kelni. De nemcsak helyünk van, hanem nagyon élénk fantáziánk is, s ennek segítségével építettünk gyönyörűséges légrévárakat. Ez a legelőcsőbb építési mód, mert nem kell hozzá még azon „első garas” sem, mely az igazi színház építésére — nincs meg. Szóval van lelkesedés, hely, „szent önzés,” óh de kitől kölcsönözük azt a durva anyagot, mely a színház, s hasonló jók létesüléséhez az első föltétel? Honnan vegyük a pénzt! Tetszett már ezen gondolkodni nagyérdemű közönség? Vagy talán azt hajtogatjuk az ismert közmondás nyomán, hogy busuljon a tanács; elég sok a feje.

Valamint hálottunk már emlegetni egy bizonyos „alap”-ról. Hogy is beszélhetünk reális alapokról, midőn még a sokkal szükségesebb középületekhez is az árvak pézozét kérjük kölcsön! S tisztelt közönség, amíg ilyen elevenbe vágó pénzügyi műveletekkel bajlódunk, addig ne is álmodjunk olyan luxusról, mint a színház. Tekintsük csak kissé zűnaobb szemmel ezt a színházügyet. A könnyelmű beugrás minden esetben megboszulja magát, s ne abban nyílvánuljon a mi nagyratörésünk, hogy minden áron „circenses” akarunk, mikor még a „panis” sincs meg. Olyasmi ez, mint

mikor az urhatnám ember divat-szerűen öltözik és sültkrumplit vacsoráz. Ha gimnáziumot kell építenünk, meg-gondoljuk magunkat és beleintéjük a tanuló ifjúságot egy kiszolgált lak-tanyába, melyet „cum beneficio inven-tarii” (t. i. az összes poloskával együtt) máriól-holnapra iskolává alakítunk át! Hát a gimnáziummal mi lesz? Talán a nálunk megforduló idegeneknek, mint „katakombákat” fogjuk azokat a középkorba illő ter-meket mutogatni? Színházat akarunk építeni, faragott köből és egy tár-házuuk van ácsolt fából? Ki nem érezné ezen ellentétnek vérmes komi-kumát! Színezészek akarunk otthont adni és a saját viszonyainkdon tökre-ment koldusoknak táblát akasztunk a nyakába: városi szegény 1., 2., 3. stb. szám” menjétek, könyörög-jétek össze a betevő falatot, trestre-valongyot! Színházat építünk a piac helyére és az egész piaci zene-bonát át akarjuk helyezni a város kellő közepére, hogy ott örökös legyen a szemét, hulladék!

Mindezt pedig oly paracicsomi ártatlan arculattal akarjuk művelni, mintha a pénzsűkség nálunk ismeretlen fogalom volna. Tervről-tervre haladunk, de a pénzsűkség áres. Hija uraim, még a legideálisabb helyi patriotizmus is csak közönséges álom-kóság, ha nincs meg a nervus. — Nem a mi feladatunk itt e hasábok-nak jó tanácsokkal szolgálni, miként szerezzük be az anyagiakat. Hanem igenis megkritizálhatjuk azt a modort, amellyel eddig álomba ringatják a jámbor közönséget „tente baba tente lesz ám színház, meg sok más szép dolog,” hanem aztán amikor arra a kérdésre ébredünk, hogy hol az —

első garas — akkor elhaltat a szép dal és a jósarok komolylyá válván, imígyen szólnak: kanizsai ember küzdj és bizva bízzál.

Sok a fiskális, de kevés a fiskálisítás. A gyöngébbek kedvéért magyarazzalt szolgálok: hosszú a beszéd, rövid a bugyellaris. Ne azon tessék össze-veszni, hová építsék azt a nagyron is jövendőbeli színházat, hanem azon, hogy mily módon kaparintsunk pénzt — nem a színházra, hanem sok egyéb szükséges dolagra.

Nem azért hajtogatjuk ezeket, mintha a színháznak ellenségei vol-nánk. Oh sőt! Hanem föltétlenül szükségeseknek tartjuk a többi „szufolt házat” reformálni, t. i. az iskolákat, kórházat, templomokat, egyebet. Ezerszer fontosabb, hogy a gimnázista gyerek, meg a polgárista leány jól épített, jól felszerelt iskolá-ban tanuljon, mint az, hogy a szin-házi zártasékek kényelmesebbek, az öltözök tágasabbak legyenek. Minék építeni, mikor annyi rombolni valók van! Rontsuk le a patkányfészkeket, rontsuk le a mindenkéltől azt a spiszburger szellemet, mely oly nehéz-átok gyanánt súlyosodik e városra.

Közöttetünk e sorokat, melyek idegen városban élő kanizsai ember tollából erednek. Az író nagyon sötét színben látja a viszonyokat. Tagad-hatatlannak, hogy nagyon sok még a teendők más kulturális téren, de ezért előkészíthetjük a színházépítés ügyét is, mert előzetes tervezésnek nélkül színházunk későbbi időben sem épülne fel. Tervezessünk tehát, de ne ugorjunk bele az építkezésbe könnyelműen. Van már helyünk a színházhoz, megér ez a telek a

kisajátítandó házzal együtt vagy 60000 forintot, színházat építhetünk felszereléssel együtt 120000 forintért. Van hozzá 45000 forint. Adakozás után talán összehozható volna 15000 forint, maradna még törlesztetlenül 60000 forint. Ezzel szemben csak a városnak 1000 forintos szubvenciója szerepel, holott annuitásra 3700 forintot kellene törleszteni. Addig tehát, míg 2700 forint törlesztési összegről gondoskodva nincs, a szin-házépítéshez hozzá nem foghatunk. Ezek az aggályok lobasztották le bennünk eddig a lelkesedés tűzét az építés kérdésében. Mert mi bizony nem tehetünk úgy, hogy

Özöm, iszom kedvem szerint rovásra, Ötégséges hitelen van énnekem, Megfizetek becsületem nem értlem.

(A szerk.)

Los von — Nagykanizsa!

Kisakanizsa válni akar fölök. Megunta velünk a házatársi viszonyt, a férjet, akit ő tart ki, a sok pótlókat, amit ő fizet be, a sok hasznát, amit nem ő szed ki. Így mondják legalább a kis-kanizsaiak. Panaszkodnak, s ezt az ő nagy-nagy grávmenyüket meg a politikába is beleviszik. Miatta egyletekkel kibővíti az előzőket és miatta sötétebb és tágabb körű deputációkat szoktak meneszteni Budapestre.

Európai jelentőségű kérdéssé tudják felfuflasztani a Principális csatorna fiai az ő ügy-bejós dolgait. Az európai diplomácia azonban hibetőlök a leg-ridegebb be nem avatkozás politikáját fogja követelni e téren és nem valószínű, hogy ezerszentendős állami létünknek a kisakanizsaiak törekvése képeze volna más alapokra fektetni — csak nézve meg a mi objektive ismertetésük az ügyet. Véle-meyt nem lehetne mondának hirtelen-

ben, mert az érvek oly boga kuszlódiók itt össze, hogy hosszú időbe, s gondos tanulmányba kerülne a megoldás. Össe-gezorott csomókat pedig úgy megoldani, a hogy Nagy Sándor tette, csak Nagy Sándoroknak szabad.

A mi házasságuk Kiekanizsával soha-sem volt szerencsés. Örökös perpatvar, gyakran ellenszerekedés. A föltétele-fütyért is összeveszünk Harcaink palast-rejja a gyűlésterem. Kénn közszörlődnek a kardok — egyenes értelemben a tor-ko-k — kénn gyűlök a gázak, innen és tul a Kanális szöke (?) vízen, s a terem vízshangos falai között kitör az ádáz csta. Aegus Marto folyik a kürdölem; — váltórt szerencsével. Gyakran a kis-kanizsaiak dühösek, gyakran mi. S ez árt mindkettőnek szépségeket, mert táplá-lakat az a további veszekedésre.

Korálpelöl 1870-ig együttesen kormá-nyoztuk egymást. De Kiekanizsa már akkor is fészkelődött. (A kisakanizsaiak miként a kormcsában, egy a gyűlé-stermekben is mindig fészkelődnek.) Szaki-tani akart. S meg kell adni, amit ő el akar szakítani, az előbb-utóbb elszakad. Így szakadt el az akkori kormány törelme a kisakanizsaiak kitartó ostroma közke-terésbe és így megszakadván a kormány törelme, megszakadt a viszony köztünk is. Azonban bizonyos az is, hogy a kis-kanizsaiak nincsenek oly tisztában a köziállak és a szándékkal, mint pl. a jezsuiták. S ebben a tekintetben ők pompás kommunikát tudnak teremteni. Akkor is, mikor kinyerték a kedvező döntést, hogy Nagykanizsa választás-e-ek el Kiekanizsától, megállt a vezető férfiak ezse és azon gondolkodtak, hogy vajjon oda értek-e, a borá menni akartak. S ekkor rájöttek, hogy akik tulajdonképen ostobaság volt végigcsinálni ezt az egész hecset, mert ki tudja, javukra volna-e az elválasz (földek miatt)? Az ő földjeik tudvalevőleg Nagykanizsán tul terülnék el nagy részben, s féltek, hogy ha az elválasztást gyökeresen keresztül viszik, a jó földek helyett, rossz földek fognak kiosztani nekik. Így aztán a hozott határozatot nem hajtották végre teljesen, s így 1870—1882-ig együtt is voltak, meg nem is. Balkezt volt a házasságuk.

TÁRCZA.

Nirvána.

— A „Zalai Közlöny” tárcája. —

Belékiáltom reszkető ajakkal
A zaibadát, kéjes, lázas éjszakába,
Nirvána jöjj el!

Eldit az élet, éj van mindenütt . . .
A csillagfény csak révedező sál,
S a barna éjnek ködjén átrezeg . . .
Imbolgy éjnek árnyak ablakom alatt,
A lámpa fényén egy-egy lobbanat . . .
Eh mi! . . . Hazug az árca, a bamba fény,
Kihalt a hit! Nincs, nincsen több remény!

Nyomasztó, néma est . . .
Majd sirva, bugra két
Éjszak felel a vürc esti szél,
S a tikkadt éjbe vércseként lecsap . . .
Te zugsz halgól, hallom sózótod . . .
A mint az orkán mélyén halatod . . .
Nirvána jöjj el! . . .

Epedve várlak . . . S itt vagy, elővél:
Leballeledre uj világa kél
A néma, bágyadt, csendes éjszakának . . .
Temetni jöttél . . . temetni várlak . . .
Tedd jégáldozat kezéd szívemre itt,
Oltad el emésztő, izzó kínjait! . . .
Horizid rám láthatatlan lepledet,
Mely embert, átkot, mindent eltemet . . .

Mosolygok, nézd, s a nem-lét éje vár.
Ólaj magadbal . . . Érzem, mit hozál . . .

No jöjj! Még itt a lázas, rémes éjjel, . .
Nirvána . . . hivlak! . . . Nirvána jöjj el!
Vajda Béla.

Varga István.

— Ica: Halls István. —

— A „Zalai Közlöny” eredeti tárcája. —

Az e hó 8-án elhalt Varga István leg-
jobb tisztviselője volt városunknak; 1861.
március 1-től állott Kanizsa szolgálatában.
Tulajdonképen volna régebbi tisztvi-
selő kollégánk is, csak hogy nyugalmazott
állapotban. Ez a boldog ember, ki tel-
jesen fizetését kapja nyugdíj gyanúán;
Botfi Károly volt ördömetter. Ő az még
1861. július 2-án lépett a város szolgá-
latába s 1896 április 1-én nyugdíjaztatott.
De nemcsak boldog ember a „Botfi vet-
ter,” hanem szerencsés is. Mert azt az
embert, ki olyan „alkalmas” hivatalban
volt felszáz esztendeig mint Botfi bátyánk,
és ennek dacára szegény maradt, a sze-
gények házában kellene elhelyezni, mi
pedig nyugdíját adni neki.

Ambár nagyon valószínű, hogy a sze-
gények házába sem tűrnék meg, mert
„Sóthai” az ilyen éhhalott ember rövid
útján „kilakoltatták.”
— Gyönyörű tavaszi nap előtt, mikor
Varga István temették. Bugyás Ignác
a kisakanizsai kántor elbucuztatá (hol-
ott ez nálunk katolikusoknál nem diva-
tos) feleségétől, gyermekétől, stya-
fától, nészától és szomszédaitól, — sőt,
a tisztviselői kartól is.

En pedig összeállított Kanizsa város
azon tisztviselőit, kikkel együtt szolgált
Varga István, de akik ő előtte költöztek
el „Józsaftal völgyébe.”

Midőn az elhalt tisztviselőket neveit
felsorolom, mintha néhány száz év dohos-
sága szállna felém. „Die Todten reiten
schnell.” Az ember alig biheti, hogy
csupán 40 évről van szó.

Ami nevezetes esemény történt eszidő
alatt, azt majd elmondom máskor, ha
kerül rá idő.

Azon idő alatt, míg Varga István
tisztviselősködött, a következők háltak
el Kanizsa város tisztí karából.

1. Albanich Flórián városbíró
2. Albanich Kálmán rendőrbíró
3. Babochay János városbíró
4. Bartos János külsőtáncos
5. Bay György
6. Belus József polgármester
7. Berényi (Bernitter) József köznyám
8. Biba Ferenc irnok
9. Bisztricsányi Igóca jegyző
10. Ciemits Károly külsőtáncos
11. Darás Farkas táncos
12. Dolmányos Jónás György városgazda
13. Eklér Vilmos számvelő
14. Fenusz József mászófömetter
15. Halvax József polgármester
16. Hoffer Ferenc jegyző
17. Öreg Horváth János nyilvántartó
18. Horváth Károly táncos
19. Horváth Mihály köznyám
20. Juhász György orvos
21. Juhász György számvelő
22. Koch Mihály köznyám
23. Kollarits János külsőtáncos

24. Kovács János árvaszéki ölnök
 25. Kriszt János főjegyző
 26. Kuty Emil iktató
 27. Lang Henrik pénztárnok
 28. Lampel József erdőispán
 29. Lillik Ágost pénztárnok
 30. Neustadt N. külsőtáncos
 31. Osztály A. tal adóellenőr
 32. Pál Sándor külsőtáncos
 33. Pick Albert orvos
 34. Pigmond Ferenc alkaptány
 35. Pintér Pál táncos
 36. Plichta János ellenőr
 37. Plichta Károly szállásmester
 38. Radocsa János irnok
 39. Rác Antal orvos
 40. Róza Ferenc városgazda
 41. Ruesz József aierész
 42. Sanveber József külsőtáncos
 43. Szabó Ferenc irnok
 44. Szakonyi József főkapitány
 45. Szeidl Ágost könyvelő
 46. Szekeres József, gyámi ellenőr
 47. Szivós István jegyző
 48. Szokol János külsőtáncos
 49. Tánca Gergely városgazda
 50. Taródy József alkaptány
 51. Theodorovits György táncos
 52. Tóth Ferenc városgazda
 53. Varga Makár Ferenc külsőtáncos
 54. Weiss Manó
 55. Verhás Kristóf szállásbiztos
 56. Vlascics Antal városbíró
 57. Vlascics Ede táncos
 58. Zauschner Heorik kamarás
 59. Zob József erdőispán.
- Vajjon újabb 40 év múlva hányra
fognak még emlékezői?

Gondolatok.

Fiatal embernek támasz: a házasság,
parádé: a bot; öregnek támasz: a bot,
parádé: a házasság.

A házasság olyan, mint a rántott
csirke. A férfi sohasem tudja, milyen
darabot vesz a tányérrára.

A szegénység nem büne, de százaszorta
rosszabb annál. Orosz közmondás.

A föld megesküdtött az égnek, hogy
semmit se tart előtte titokban. Szerb közmondás.

Az ötlet olyan, mint a csökönyös ló:
ha erőltetik, nem indul el.

A pénzzel nő a vágy több pénzre; a
szerelem növekedésével csökken a vágy
több asszonyra.

Ha hibáktól mentek volnánk, nem talál-
nánk annyit felebarátainkban.

Az önzés az a moró, ahol mindig vannak
még felföldözletlen területek.